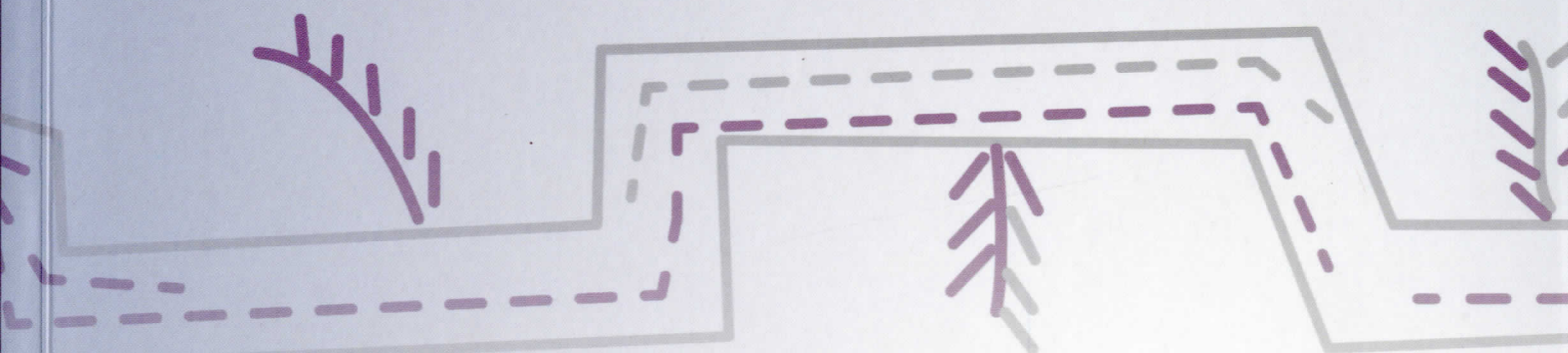

Prace ARCHEOlogiczne

 UNIWERSYTET GDAŃSKI

Henryk Machajewski

Bartłomiej Rogalski

Cmentarzysko ludności
kultury przeworskiej
w Ruszkowie Pierwszym,
stan. 27, pow. kolski,
woj. wielkopolskie

Prace Archeologiczne Nr 2
Henryk Machajewski, Bartłomiej Rogalski
Cmentarzysko ludności kultury przeworskiej w Ruszkowie Pierwszym, stan. 27,
pow. kolski, woj. wielkopolskie

RECENZENT:

dr hab. Andrzej Michałowski

REDAKCJA:

Alina Jaszewska

SKŁAD:

Bartłomiej Gruszka

PROJEKT OKŁADKI:

Katarzyna Niklas (layoutexpress.pl)

© Copyright by Wydawnictwo Fundacji Archeologicznej, Zielona Góra
and Uniwersytet Gdański, Gdańsk 2016
© Copyright by Henryk Machajewski and Bartłomiej Rogalski, 2016

ISBN 978-83-940985-5-1

WYDAWNICTWO:

Fundacja Archeologiczna
Wydawnictwo Fundacji Archeologicznej
ul. Ceramiczna 2, 65-954 Zielona Góra
tel./fax: +48 68 323 12 83; kom. 604 933 447
www.fundacjaarcheologiczna.pl
e-mail: sklep@wydawnictwofa.pl

Książkę można kupić w sklepie internetowym:
www.wydawnictwofa.pl

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE ~ 7

I. LOKALIZACJA ~ 7

II. STRATYGRAFIA STANOWISKA ~ 7

III. KATALOG GROBÓW ~ 8

IV. ANALIZA ~ 35

IV.1. Naczynia ceramiczne ~ 35

IV.1.1. Metoda opracowania naczyń ceramicznych ~ 35

IV.1.2. Typologia naczyń ceramicznych ~ 36

IV.1.3. Mikromorfologia naczyń ceramicznych ~ 38

IV.1.4. Wątki ornamentacyjne ceramiki ~ 39

IV.1.5. Chronologia naczyń ceramicznych ~ 39

IV.1.6. Mikromorfologia ~ 46

IV.1.7. Zdobnictwo ~ 46

IV.2. Elementy stroju ~ 47

IV.2.1. Zapinki ~ 47

IV.2.2. Elementy garnituru pasa ~ 49

IV.2.3. Bransoleta żelazna ~ 51

IV.2.4. Szpila ~ 51

IV.3. Elementy uzbrojenia ~ 51

IV.3.1. Miecze obosieczne ~ 51

IV.3.2. Pochwy mieczy ~ 54

IV.3.3. Groty oszczepów i toki ~ 55

IV.3.4. Elementy tarczy ~ 56

IV.4. Narzędzia i przedmioty codziennego użytku ~ 57

IV.4.1. Noże proste ~ 57

IV.4.2. Nożyki sierpikowate ~ 58

IV.4.3. Szydła ~ 59

IV.4.4. Skrzynka z metalowymi okuciami ~ 59

IV.4.5. Przęśliki gliniane ~ 60

IV.4.6. Pozostałe przedmioty z grobów ~ 60

V. OBRZĄDEK POGRZEBOWY ~ 60

VI. CHRONOLOGIA ~ 67

ZAKOŃCZENIE ~ 69

BIBLIOGRAFIA ~ 137

ARTUR REWEKANT

ANALIZA ANTROPOLOGICZNA LUDZKICH SZCZĄTKÓW KOSTNYCH
Z CMENTARZYSKA KULTURY PRZEWORSKIEJ W RUSZKOWIE PIERWSZYM,
STAN. 27, POW. KOLSKI (ANEKS 1) ~ 143

TOMASZ STĘPNIK

ANALIZA TAKSONOMICZNA WĘGLI DRZEWNYCH
Z CMENTARZYSKA CIAŁOPALNEGO KULTURY PRZEWORSKIEJ W RUSZKOWIE PIERWSZYM,
STAN. 27, POW. KOLSKI (ANEKS 2) ~ 145

SUMMARY ~ 147

Henryk Machajewski, Bartłomiej Rogalski
Cmentarzysko ludności kultury przeworskiej w Ruszkowie Pierwszym, stan. 27,
pow. kolski, woj. wielkopolskie

WPROWADZENIE

Stanowisko nr 27 w Ruszkowie Pierwszym, pow. kolski, odkryto w 1983 roku trakcie badań powierzchniowych realizowanych w ramach „Archeologicznego Zdjęcia Polski” (obszar: 58-44, na obszarze stanowisko 43, w miejscowości stanowisko 27). Zostało ono wówczas oznaczone jako osada z okresu wczesnego średniowiecza. Istnienie stanowiska potwierdziły wyniki kolejnej prospekcji terenowej przeprowadzonej w 1999 roku. W ich toku zwrócono uwagę na liczne fragmenty naczyń ceramicznych, z których znaczącą część datowano na okres wpływów rzymskich.

W trakcie budowy autostrady A-2 na odcinku Konin – Dąbie w latach 2004-2005, stanowisko to początkowo zaklasyfikowano do grupy objętej czynnościami w ramach tzw. nadzoru archeologicznego. Wykonywał go dr Bartłomiej Rogalski, mgr Piotr Pachulski i mgr Marek Żółkiewski z Centrum Archeologicznych Badań Ratowniczych w Poznaniu. Jednak z chwilą odkrycia na stanowisku pierwszych obiektów archeologicznych zapadła decyzja o przeprowadzeniu stacjonarnych prac wykopaliskowych. Przeprowadzili je mgr Jacek Nowakowski i mgr Krzysztof Starzyński z Fundacji „Patrymonium” z Poznania.

Efektom tych prac było zarejestrowanie 66 obiektów stanowiących pozostałość po cmentarzysku ludności kultury przeworskiej (61 grobów) i osadzie z okresu wczesnego średniowiecza

(5 obiektów). Odnotowano także nieliczne narzędzia krzemienne łączone z kulturami neolitycznymi. Przedmiotem tej publikacji jest jedynie cmentarzysko kultury przeworskiej.

I. LOKALIZACJA

Stanowisko położone jest w południowo-zachodniej części pradoliny Warty, na kulminacji niewielkiego, piaszczystego, wyspowego wzniesienia o deniwelacji 1,0 m (tabl. I). Od północy otacza je pasmo bagien, a od południa niewielki ciek wodny o nazwie Kiełbaska, wpływający do Warty w odległości około 0,5 km na południe stanowiska. W szerszym ujęciu owa część pradoliny Warty stanowi fragment Kotliny Kolskiej (Kondracki 2000, s. 156, ryc. 24).

Położenie stanowiska, z perspektywy dokumentacji budowlanej „Gidia” pasma autostrady A-2, znajduje się pomiędzy 287+700 a 287+850 kilometrem jej trasy.

II. STRATYGRAFIA STANOWISKA

Wydzielono następujące warstwy: warstwa I – szaro-brunatny humus miąższości 0,25-0,35 m; warstwa II – ciemnobrunatny piasek pierwotny miąższości do 0,1 m; warstwa III – warstwa akumulacyjna barwy jasnobrunatnej, uformowana zapewne w procesie zalewania terasy przez rzekę Kiełbaskę, miąższości do 0,5 m. Owa warstwa oznaczała się